

Vergaderjaar 2023–2024

29 936

Regels inzake de beëdiging van tolken en vertalers en de kwaliteit en de integriteit van beëdigde tolken en vertalers (Wet beëdigde tolken en vertalers)

Nr. 74

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 oktober 2023

Tijdens het Tweeminutendebat Ontwikkeling inzake de tarieven van tolken en vertalers op 6 juli 2022 (Handelingen II 2021/22, nr. 101, item 17) is een motie aangenomen van het lid Van Nispen (SP).¹ In deze motie is verzocht om een aanvullend onderzoek naar de vertaalmarkt uit te voeren, en daarbij tevens te kijken naar de situatie in andere landen. Het doel hiervan is het objectief vaststellen «*hoe een redelijke vergoeding voor vertalers kan worden bereikt*». Daarnaast heb ik tijdens het Commissiedebat Juridische Beroepen op 6 oktober 2022 toegezegd het onderzoek uit te breiden met een analyse van de financieringswijze in het buitenland en financiële verschillen voor vertalers in verschillende talen bij het systeem van uitbetaling op basis van doeltaaltelling op woordbasis of aanslagbasis.

Onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd en opgeleverd door Economisch Bureau Amsterdam in samenwerking met Atlas Research. Middels deze brief deel ik graag het definitieve onderzoeksrapport met u, waarmee uitvoering wordt gegeven aan de motie Van Nispen (SP) en de gedane toezegging wordt afgedaan.

Conclusies

De onderzoekers concluderen dat het vaststellen van redelijke vergoedingen voor vertalers door middel van een minimumtarief eenvoudig oogt, maar in de praktijk complex is. Dit doordat eenduidige informatie vanuit de (buitenlandse) markt voor vertaaldiensten niet tot nauwelijks beschik- of verkrijgbaar is of niet tot nauwelijks aan de onderzoekers is verstrekt. Daardoor is het moeilijk om tot een goede vergelijking van

¹ Kamerstuk 29 936, nr. 67

tarieven en daardoor een redelijke conclusie over een minimumtarief te komen. Bovendien spelen verschillende criteria een rol bij de bepaling van een tarief. Zoals indexering voor loonontwikkeling, vergoedingssystematiek, aard en complexiteit van de tekst en technologische ontwikkelingen (productiviteit) die per taalgroep of zelfs per opdracht sterk kunnen verschillen. Ook is gebleken dat het wijzigen van lettergrootte geen effect heeft op de vergoeding van vertalers, in tegenstelling tot hetgeen in de motie werd aangegeven. Het onderzoeksbureau kan op grond van dit onderzoek geen normatieve uitspraken doen over wat een redelijk voor de vertaler zou moeten zijn.

Aanbevelingen

Op grond van de op basis van het onderzoek opgedane bevindingen en conclusies worden er door de onderzoekers wel aanbevelingen en overwegingen gegeven over de vertaalmarkt en de overheidsaanbestedingen voor vertaaldiensten. De aanbevelingen raken de huidige aanbestedingssystematiek van vertaaldiensten. In ogenschouw moet worden genomen dat eventuele wijzigingen niet in de lopende contracten kunnen worden doorgevoerd.

Loslaten minimumverkooprijds en fictieve opdrachtwaarde

De onderzoekers geven in overweging om twee voorwaarden voor inschrijvingen in vertaalaanbestedingen los te laten. Dit betreft een minimum verkooprijds van 10 eurocent per woord of het inschrijven boven een fictieve opdrachtwaarde. Deze voorwaarden zijn bedoeld als extra waarborg om te voorkomen dat inschrijver, te weten de vertaalbureaus die inschrijven op de aanbestedingen van vertaaldiensten, te lage biedingen doet tijdens de aanbestedingen van vertaaldiensten. De onderzoekers stellen dat het loslaten van deze voorwaarden de marktwerking zal bevorderen. Om te voorkomen dat alle waarborgen op lage inschrijving gelijktijdig wegvallen, starten we met het loslaten van de minimum verkooprijds van 10 eurocent. Daarnaast laat ik verkennen op welke wijze de fictieve opdrachtwaarde zorgvuldig kan worden losgelaten.

Verplicht stellen ISO-certificering

De onderzoekers pleiten daarnaast voor het bij alle aanbestedingen verplicht stellen van de ISO17100-certificering. De norm ziet onder meer toe op de revisie van vertalingen. Dit om het risico op kwaliteitserosie en dalende tarieven te voorkomen en de marktwerking te vergroten, waardoor redelijke vergoedingen tot stand kunnen komen. Dit kan mogelijk leiden tot voldoende aanbod. Deze norm houdt echter geen rekening met innovatieve toepassingen, zoals machinevertalingen. Aangezien ik waarde hecht aan de kwaliteit van de vertaaldiensten, zal ik het hanteren van de genoemde ISO-normering in elke vertaalaanbestedingen in overweging laten nemen.

Aanpassen minimumtarief

Tot slot wordt in overweging gegeven om op termijn het minimumtarief voor vertalers los te laten om zo de totstandkoming van redelijke vergoedingen op de vertaalmarkt te bevorderen. De komende periode zal aan de hand van de monitoring van de tarieven van vertaaldiensten worden gekeken of deze aanbeveling moet worden overgenomen. De monitoring op de tarieven van vertaaldiensten is onlangs geïntroduceerd en zal inzicht gaan geven in de tarieven die tot stand komen tussen vertalers en de intermediairs. Daarmee wordt de effectiviteit en de behoefte aan een minimumtarief inzichtelijk. De conclusies hieruit kunnen

aanleiding geven om het minimumtarief op termijn los te laten. Zolang een minimumtarief per woord voor vertalers geldt, wordt door de onderzoekers aanbevolen om dit minimumtarief (Btis-tarief) eenmalig te herijken en vervolgens jaarlijks te indexeren.

De onderzoekers signaleren zelf dat het hanteren en vaststellen van het minimumtarief complex is. Uit de ervaringen met het stelsel, zoals het invoeren van een hoger minimumtarief voor tolken en indexering daarvan, is gebleken hoe ingewikkeld het is om een tussentijdse aanpassing door te voeren in (lopende) aanbestedingen en contracten. Het risico van het ondoordacht maken van besluiten acht ik te groot. Het is van belang om eerst een beeld te vergaren over de monitoring van de tarieven en de werking in de praktijk. Zodra daar meer informatie over beschikbaar is, kan ik de verschillende mogelijkheden nogmaals laten onderzoeken. Met inachtneming van de belangen van alle partijen en in afstemming met hen kan ik dan komen tot een weloverwogen besluit waarover ik uw Kamer zal informeren.

Tot slot

Ik wil meegeven dat de systematiek van tolk- en vertaaldienstverlening in beweging is. We blijven stappen zetten naar het doorontwikkelen van het stelsel rondom de vertalers. Eind van dit jaar zal ik uw Kamer informeren over de resultaten van de monitoring, conform mijn toezegging om uw Kamer twee keer per jaar hierover te informeren.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius